

T2 B

Magdaléna Platzová

Jaký by byl osud některých rukopisů, kdyby jejich autoři nebyli tím, kým jsou? Jak by asi průměrný nakladatelský redaktor zareagoval na poslední román Michela Houellebecqa?

„Vážený/á XY, váš text má potenciál, ale je na něm třeba ještě pracovat. Držte nit vyprávění, neměňte libovolně směr. A ujasněte si, co vlastně chcete psát: špionážní román s prvky science fiction, nebo společensko-psychologické drama? Škrtejte! Hlavně výpisky z Wikipedie, jež přímo nesouvisejí s dějem, a pak ty úmorně dlouhé sny! Neodhazujte postavy jako polámané hračky. A sjednoťte styl. Některé pasáže jsou velmi vydařené a jiné lze překonat jen se zaťatými zuby. To si vůči čtenáři nemůžete dovolit.“

XY si to dovolit nemůže, ale Houellebecqovi prošlo už mnohem víc. Stačí si vzpomenout na předposlední román Serotonin (2019) a vlastně už i Podvolení (2015). Z těch knih uvízlo v paměti celkem málo: jedna zajímavá premisa, hořící barikáda z traktorů, reklama na normandský sýr Livarot a postřeh, že Nizozemci nízkými cenami válčují francouzské zemědělce. V celku byl dojem z četby zastíněn pocitem, že psaní začíná být tomuto asi nejslavnějšímu žijícímu francouzskému autorovi v podstatě lhostejné. Proto jsem se do četby Houellebecqova nového románu Zničit, který vyšel ve Francii v lednu tohoto roku a v Česku na podzim, nehrnula. Poprvé jsem nebyla zvědavá, s čím Houellebecq přišel. Odrazovalo mne i to, že se jedná o tlustou bichli, kterou francouzští knihkupci prodávají zatavenou do fólie, bez možnosti do ní nahlédnout. Výzva je jasná: důvěřuj, nebo nech ležet. Nechala bych spíš ležet. Což by nakonec, jak musím uznat po četbě skvělého českého překladu z pera Alana Beguivina, byla přece jen asi škoda.

Ve srovnání s Houellebecqovými nejsilnějšími romány, jako je Mapa a území nebo Elementární částice, je román Zničit poněkud bez šťávy. Nicméně v autorovi opět poznáváme starého Houellebecqa, jak jsme jej znali a měli rádi, a je tu i něco nového. \...\

Meditace v lese

Vraťme se na závěr k tomu, co je v románu Zničit nové a pozitivní. Jako by autor ve svých šedesáti šesti letech poprvé v mučivé realitě života našel útočiště bez zázračných drog, a dokonce bez sexu (i když ten zde musí být alespoň pro forma).

Tímto útočištěm je láska a také klid, dalo by se dokonce říci meditace. A potom les. Ty tři věci spolu vždy nějak souvisejí. Autorovi se podařilo vycítit výraznou společenskou tendenci, která se vztahuje i ke krizi kolem covidu. Mnoho lidí dnes touží po klidu, duchovním životě a obnově v přírodě.

V podzimním lese se odehrává také závěrečná scéna, která nám vžene slzy do očí, Houellebecqova vrcholná scéna, dalo by se říci, možná raison d'être celé knihy. Neboť, jak se tento autor v jednom starém rozhovoru pro The Paris Review vyjádřil: „Co na literatuře nejvíc zbožňuji, je schopnost člověka rozplakat.“

De: <https://casopishost.cz/clanky/11173-skoro-jakoby-smireni>